

Documentar

LISTA DE LUCRĂRI

† Iancu Stan TOMA

După fișele D-lui Gheorghe Mihai, director al Direcției Județene Olt a Artivelor Statului între 1968-1988, Iancu Stan Toma s-a născut în 1915 aprilie 15 în comuna Timpeni (azi: Movileni), jud. Olt. A urmat 5 clase primare la școala primară din Timpeni între 1922-1927, Liceul „Radu Greceanu” din Slatina-Olt între 1927-1934 și Facultatea de Drept a Universității din București între 1934-1938. Doctor în drept al Universității din București (1940). A încetat din viață la București în 1999 aprilie 9 (sau 13).

Prezentul material reproduce un manuscris în format A 4 cu 1 + 9 f. dactilografiate pe o singură față. Manuscrisul are coperti pe care imprimat numele autorului și anul 1993. Pe foaia de titlu, nenumerotată, se reiau numele autorului, titlul, localitatea de apariție (București) și anul 1989*. Tot aici și dedicația ms.: „Pentru Muzeul de istorie al jud. Olt | I. St. Toma”. La Muzeul Județean Olt ms. a fost înregistrat sub inv. 5212.

S-a reproduș întreg textul manuscrisului respectînd ortografia originalului. Notele autorului se află la final, f. 6-9. Le-am reproduș în subsol indicînd însă fila din ms. orig. Singurele modificări în text constau în transcrierea titlurilor de lucrări cu caractere italice. Grafia este cea din 1989 (cînd s-a dactilografiat manuscrisul).

S-au folosit:

* – sic.

[...] – notațiile editorului

<...> – întregiri de cuvînte.

† Gheorghe MIHAI.

| I. UN PRIM BILANȚ: 1948

În *Monitorul Oficial* (partea I B)<,> nr. 124 din 31 mai 1948, f. [= p.] 4754, Ministerul Învățămîntului Public – Direcția Învățămîntului Superior – în conformitate cu dispozițiunile art. 64 din legea relativă la organizarea învățămîntului superior – publică raportul comisiei de chemare pentru ocuparea conferinței vacante de Drept Public de la Facultatea de Drept din Cluj (nr. 57618 / 1948) în care este vorba și de subsemnatul.

Redăm textual:

„Subsemnații profesori titulari: Eugeniu Speranța*, președinte, Erast D. Tarangul și Tudor Drăganu de la Facultatea de Drept din Cluj; George Sofronie de la Facultatea de Științe Comerciale din București și Ioan C. Vintu de la Facultatea de Drept din București, membri în comisia instituită de a face propunere de chemare prin numire de titular la Conferința de Drept Public aflată vacantă la Facultatea de Drept din Cluj, instruindu-ne [= întrunindu-ne?] în zilele de 19 și 20 ianuarie 1948 în localul Facultății de Drept din Cluj, luând în discuțiune în conformitate cu art. 64 din Legea învățământului superior, persoanele ce îndeplinesc condițiunile de recomandare, a considerat că cei mai calificați a fi recomandați pentru ocuparea prin numire, a Conferinței de Drept Public de la Facultatea de Drept din Cluj, sînt domnii:

„– Iancu Toma*, doctor în drept de la Facultatea de Drept din București și referent titular la oficiul de studii al Ministerului Afacerilor Interne și domnul Titus A. Crișan, doctor al Facultății de Drept din Cluj, asistent la această facultate și suplinitor al catedrei de Drept Internațional Public și al Conferinței de Drept Public, aflate vacante la această facultate.
1]

12 „– Dl. Iancu Toma*, are o susținută și continuă activitate științifică și de organizator în Dreptul Public, precum și un început de activitate didactică. Studiile domniei sale îl consacră ca pe unul din apreciații publiciști români și ele îmbrățișează un cîmp larg de activitate în care sînt tratate probleme noi din dreptul public,* care pun în discuție problematica și metodologia însăși a acestor ramuri a dreptului.

„– Timp de 10 ani neînterpuși, domnia sa a avut o activitate științifică apreciată în mod deosebit. Astfel dl. Toma a publicat următoarele studii:

1. *Sfîrșitul procedurii civile?* (1939)¹
2. *Formele în dreptul administrativ* (1939)²
3. *Camera Fasciilor și Corporațiilor* (1940)³
4. *Anularea parțială a actelor administrative* (1944)⁴
5. *Cauza în dreptul administrativ* (1940/<194>5) – 64 pag.⁵
6. *Administrația locală în Germania* (1941)⁶
7. *Un act administrativ necercetat: propunerea* (1941)⁷

16 ¹ În revista *Forme*, prof.* revista lunară de drept, arta* științe sociale, director Eug<en> Herovanu*, I, vol. 3, februarie 1939.

² *Forme*, I, nr. 5, aprilie 1939, pag. 126-130. În această revistă am publicat și mai multe recenzii la lucrări de specialitate romine* și străine (1939-1940).

³ *Revista de Drept Public*, nr. 1-2 / 1940.

⁴ *Ibidem*, nr. 1-2 / 1940 și extras.

⁵ Teze [= Teză] de doctorat, tipărită în* Editura „Marvan”<;> un capitol este publicat în *Revista de Drept Public*, nr. 1-2 / 1940.

⁶ *Revista de Drept Public*, nr. 1-4 / 1941, pag. 23*.

⁷ *Ibidem*, pag. 417-427.

8. *Motivarea actelor administrative* (1942)⁸
 9. *Anularea din oficiu a actelor administrative* (1942)⁹
 10. *În jurul actului administrativ verbal* (1943)¹⁰
 11. *Îmbogățirea fără cauză în jurisprudența administrativă română* (1943)¹¹
 12. *Limbă și stat. Problema stilului oficial* (1943)¹²
 13. *Oficiile de studii* (1943)¹³
 14. *Îndreptarea justiției administrative* (1943)¹⁴
 15. *Domnia în concepția învățăturilor lui Neagoe Basarab* (1943)¹⁵
 16. *Ilegalitate și responsabilitate în materie administrativă* (1944)¹⁶ – 79 pag.
 17. *Dreptul administrativ sovietic* (1945)¹⁷ – 136 pag. 2|
 18. *Repararea daunelor de război**. *Studiu de drept public comparat* (1945)¹⁸
 19. *Introducere în știința administrației* (1947)¹⁹ – 87 pag.
 20. *Între dreptul constituțional, politică și teoria statului* (în mss.)²⁰ – 36 pag.
- „În afară de aceasta, domnia-sa a publicat numeroase articole restrânse și adnotări în *Buletinul Ministerului Afacerilor Interne* și numeroase recenzii în *Revista de Drept Public*.

⁸ Ibidem, nr. 1-2, 1942.

⁹ Ibidem, nr. 1-2, 1942.

¹⁰ Ibidem, nr. 1-2 / 1943, p. 134-141.

¹¹ *Revista de Drept Public*, nr. 3-4 / 1943, p. 414-431.

¹² *Buletinul Ministerului Afacerilor Interne*, nr. 12 / 1943, p. 1677-1695 și extras.

¹³ Ibidem, nr. 9 / 1943, pag. 1217-1237 și extras în cadrul Bibliotecii Oficiului de Studii al M.A.I. | Studiul cuprinde: cum s-au născut, ce sînt și ce trebuie să fie (Biblioteca Oficiului de Studii M.A.I.) nr. 42.

¹⁴ Ibidem, nr. 7-8 (1943), pag. 969-980 și cuprinde: între reforma administrativă și reforma justiției administrative; justiție administrativă nu contencios; între jurisdicție administrativă ordinară (1925) și specială (1939), propuneri de lege făcîndă (Biblioteca Oficiului de documentări și studii administrative M.A.I., nr. 41).

¹⁵ *Revista de Drept Public*, nr. 3-4 / 1943 și extras în cadrul Bibliotecii Institutului de Științe Administrative al României. Studiul e inclus în bibliografia de lucrări recente (vezi: Manole Neagoe, *Neagoe Basarab*, Editura Științifică, 1971).

¹⁶ *România Administrativă*, an XXIII, nr. 1-3 / 1944 sub pseudonimul I. Oltescu.

¹⁷ În colaborare cu prof. Jean Vermeulen, Editura Marvan, 1945.

¹⁸ Studiul e publicat în mai multe numere din *Buletinul M.A.I.*, 1945, nr. 4-6, pag. 244-266; nr. 7, pag. 477-493; nr. 8-9, pag. 672-697 și nr. 19 [= 10?] - 12, pag. 927-939 și extras în cadrul Bibliotecii Oficiului de studii M.A.I. 6|

19 În Editura Marvan, în cadrul Bibliotecii Institutului de Științe Administrative al României. | Lucrarea e citată de repetate ori în: Antonie Iorgovan și Valentina Gilescu: *Manualul de drept administrative și știința administrației*, Editura Universității București, 1986.

²⁰ Depus cu lucrările la Facultatea de Drept <din> Cluj (comisia examinatoare).

„Ca activitate didactică, dl. Toma a funcționat în calitate de profesor de drept public la Centrul de pregătire tehnică profesională administrativă din București și în mod onorific pentru lucrările de institut de la Catedra de Drept Constituțional la doctoratul Facultății de Drept din București.

„Ca organizator, dl. Toma a funcționat începând din 1938 ca secretar de redacție și membru în comitetul de redacție al *Revistei de Drept Public*²¹.

„D-sa este membru activ al Institutului de Științe Administrative și referent titular la Oficiul de studii al Ministerului Afacerilor Interne, în care calitate lucrează în comisiunea de reformă administrativă de la Ministerul Afacerilor Interne.

„În continuare, d-sa a organizat și supravegheat apariția și publicația *Buletinului Ministerului Afacerilor Interne* în al cărui comitet de redacție a funcționat²².

„Comisiunea consideră de datoria sa să sublinieze această deosebită activitate a domnului *Toma* în domeniul dreptului public care îl îndreptățește pentru cariera universitară.

„Dat fiind însă, că, prin Hotărârea Consiliului profesoral al Facultății de Drept din Cluj, luată în ședința din 31 octombrie 1946, s-a stabilit că în cadrul conferinței de drept public urmează să se facă cursuri și lucrări în special în materia Dreptu- 3||4 lui Internațional, precum și o oră de Drept Administrativ, Comisiunea găsește că dl. *Titus Crișan* este cel mai calificat să ocupe conferința vacantă, deoarece d-sa îndeplinește cu

²¹ La *Revista de Drept Public* (1926-1943) în anul 1938 secretar de redacție a fost Al. E. Silvan, în 1939, Ion G. Vintu, conferențiar universitar, iar din 1940, în continuare, după trecerea doctoratului în drept, subsemnatul. | În afara studiilor menționate, ca secretar de redacție în afară* de îngrijirea apariției revistei, am întocmit și semnat rubrici ca: revista revistelor, reforme și idei, buletin bibliografic, iar la recenzii mai mult de jumătate din ele sint lucrări proprii, precum 4 din 7 în 1941; 7 din 11 în nr. 1-2 / 1942; 6 din 12 în nr. 3-4 / 1942; 10 din 13 în nr. 1-2 / 1943 și 9 din 10 în nr. 3-4 / 1943.

²² La *Buletinul M.A.I.* (1941-1945) – scos la imprimare în statul unde e sediul Direcției Generale a Arhivelor Statului prin grija Oficiului de Studii, condus de valorosul director Corneliu Rudescu, în afara celor semnalate în text, am mai publicat: | – „Țara Moșilor (O schiță a problemelor administrative locale)”, în nr. 5 / 1941, pag. 862-867 | – „Primării, nu notariate”, pag. 872-874. | – „Administrație fără finanțe”, nr. 11 / 1943, munca de folos obștesc și prestația în natură*. | – „Funcția pedagogică a administrației. Răspuns unei păreri (E. Botiș)”, nr. 7-8 / 1943, pag. 1038-1042. | – „În jurul statului model”, nr. 3 / 1944, pag. 503-505. | – „Probleme din viața administrativă a plășii Petroșani Hunedoara”, nr. 5 / 1944, pag. 750-759. | – „Reorganizarea funcției de inspecție în cadrul M.A.I.”, nr. 7 / 1945, pag. 515-519. | Numeroase recenzii la lucrări românești și străine de drept și administrație, precum și îngrijirea pe o perioadă* a rubricii „Poșta redacției”, cunoscând că buletinul M.A.I. avea în 1943 și redacții regionale în cadrul inspectoratelor administrative. | Prin conținutul său de idei, studii și fapte administrative larg și competent, *Buletinul M.A.I.* în perioada 1941-1945 se înscrie în istoria științei administrative românești printre cele mai reușite reviste de specialitate.

precădere condițiunile prevăzute de Legea învățămîntului superior, în legătură cu această conferință. (Urmează semnăturile celor 5 profesori ai Comisiunii)”.

II. COMPLETĂRI LA BILANȚUL DIN 1948

Bilanțul comisiunei universitare de la Cluj nu cuprinde toate lucrările publicate de subsemnatul în acea perioadă. | Ca lucrări tipărite pînă în anul 1948, dar nereținute prin raportul Comisiei, menționez următoarele:

21. *Contenciosul administrativ și constituția din 27 februarie 1938*²³
- 24.* *Istoria unui concept; statul de drept (1941)*²⁴ – 17 pag.
25. *Ministerul Internelor (istorie, organizare actuală, drept comparat, reorganizare, contribuție la reforma statului (1942)*²⁵ – 106 pag.
26. *Comuna în legislațiile fascistă și național-socialistă* cu prefață de profesor C.G. Rarincescu, 1942²⁶ - 276 pag.
27. *Ideea de spațiu în administrație. Elemente de politică spațială (1943)*²⁷ – 46 pag.
28. *Principiul conducerii charismatice. Studiu de drept constituțional comparat (1938)*²⁸ – 84 p.*
29. *Statutul sinistraților de război (1945)*²⁹ – 79 pag.
30. *Codul Armistițiului (1945)*³⁰ – 174 pag.
31. *Dreptul constituțional după cel de-al doilea război mondial (1948)*³¹ – 122 pag.

²³ Studiu publicat în *Analele Facultății de Drept din București*, an I, nr. 1 / 1939, pag. 205* lucrare de institut cu prof. C.G. Rarincescu; în *Analele Facultății de Drept București*, nr. 4 / 1939, am publicat și 2 recenzii.

²⁴ În *Cercetări juridice*, an I, nr. 3, iulie 1941, pag. 3-19. Studiul e recenzat în *Buletinul M.A.I.*, 1941, 15 aug. (supliment informativ), pag. 41. Ț

²⁵ Editura Marvan, 1942. Biblioteca Institutului de Științe Administrative al României, nr. 32; lucrarea e citată în prefață la inventarul Ministerului Lucrărilor Publice (nr. 1304) de la Arhivele Statului București, pag. 3, nota 1.

²⁶ În Biblioteca Institutului de Științe Administrative al României. Prefața la lucrare e redată și în *Buletinul M.A.I.*, nr. 1-2 / 1943.

²⁷ În *Revista de Drept Public*, nr. 1-2 / 1943 și extras în cadrul Bibliotecii Institutului de Științe Administrative al României.

²⁸ În *Revista de Drept Public*, nr. 3-4 / 1942 și extras. Studiul este recenzat în *Analele Facultății de Drept din București*, nr. 1-4 / 1943, pag. 238-239 de către prof. Mircea Djuvara, fost ministru de justiție – care-l caracterizează: „*admirabil studiu*” subliniind: „Dl. Toma valorosul publicist a mai îmbogățit literatura noastră juridică cu o nouă lucrare în care aflăm din nou obișnuitele sale calități de sirguintă și profunzime”.

²⁹ București, Editura Gorjan, 1945.

³⁰ În colaborare cu C. Rudescu, directorul Oficiului de Studii M.A.I. și prefața M. Ghelmegeanu, președintele Comisiei române de armistițiu.

³¹ Apărută după data concursului de la Cluj, în anul 1948.

32. *Destinul dreptului administrativ (Despre trei direcții noi în disciplina dreptului administrativ. Sensul nou al conceptului de administrație*³².

33. *Paul Negulescu* (date biografice, raporturi cu C.G. Disescu*, lucrările profesorului)³³.

III. LUCRĂRI DE ISTORIE (CERCETĂRI DE ARHIVE)

1. *Începuturile sigiliilor sătești în Țara Românească (Documente inedite)*³⁴ – 65 pag. [1989].

2. *De la Bacea la Titulești. Satele de pe valea Vedița (Doroftei) – Olt: Pagini de istorie* – 450 pag. [1991].

3. *George Ardeleanu. Cîitor al școlii naționale din Slatina-Olt* – 220 pag.

4. *Liceul „Radu Greceanu” Slatina. Monografie* – 300 pag. [1994].

5. *Slătineanul Dimitrie Iarcu. Contribuții documentare* – 110 pag. 5]

³² *România Administrativă*, an XXII, nr. 1-2, iunie - iulie 1943 (revistă lunară de doctrină și practică administrativă, director: Cornel Popescu și I.G. Ispir, secretar de redacție: Marin N. Pațac). Din iulie 1943, Cornel Popescu, inspector general administrative e însărcinat cu conducerea *Buletinului M.A.I.* și înlocuit la *România Administrativă* cu LI. Preutescu. Din octombrie 1943, Cornel Popescu trece secretar general <în> M.A.I. iar colaborările de la *România Administrativă* nu se mai fac de cei din M.A.I. decît cu pseudonimul* (Popescu semnează Radu Popescu, numele tatălui său fost preot în Țimava de Jos - Vlașca), iar subsemnatul public aici sub *I. Oltescu* și *Aluta* (pseudonimul dat de C. Popescu) următoarele lucrări. | – Pe marginea legii administrative (după 5 ani de aplicare), nr. 5-6 / 1943. | – Descentralizarea administrativă (nr. 7-8 / 1943). | Puterea discreționară a administrației (nr. 9-10 / 1944). | *Ilegalitate și responsabilitate în materie administrativă* (vezi nota 16). | Recenziile sînt semnate: *Aluta*.

³³ *România Administrativă*, nr. 5 / aug. 1943 (Academia RSR*, cota P. II. 5049, sala 3). | După cite știm, e prima lucrare despre profesorul Paul Negulescu, publicat cu trei ani înainte de decesul său în 1946 și conceput ca o monografie completă asupra magistrului. | Sînt prefigurate capitolele studiului: introducere, istoria dreptului românesc, dreptul constituțional, dreptul administrativ, politica administrativă (reforma administrativă), dreptul internațional administrativ, Institutul de Științe Administrative și Revista de Drept Public, Școala românească de drept public. 8]]9 Revista *România Administrativă* – acest număr – e recențată în *Revista de Drept Public*, nr. 3-4 / 1943. Parte din lucrare: *Paul Negulescu – profesorul de drept public (1874-1946) – omul și opera* – mi-a rămas culeasă în șpalț tipografic – cu 7 scrisori de la profesor din ultimul an de viață, trimise subsemnatului de la Băile Herculane, cu ultimele gînduri pentru *Revista de Drept Public*. 9] ³⁴ Studiu predat în noiembrie 1989 la redacția *Revistei Arhivelor*, reținut, dar nepublicat. 5]